

delitev priznanj Ornitološkega društva *Ixobrychus* članom in drugim ljubiteljem narave, ki so se v letu 1995 še posebej izkazali s svojim delom. Simbolične nagrade so prejeli Jana Crnošija, prof. Luisa Angelini Ličen, Borut Mozetič in Iztok Geister. Jana Crnošija se je posebej izkazala kot mentorica pri raziskovalnih nalogah gibanja Znanost mladini na piranski gimnaziji. Njena požrtvovalnost in delavnost sta v veliki meri pripomogli, da so naloge njenih dijakov dosegle tako dobre rezultate. Prof. Luisa Angelini Ličen poučuje biologijo na koprski gimnaziji z italijanskim učnim jezikom in svoje učence v okviru biološkega krožka že od nekdaj navdušuje za naravo. Seveda sodelujejo tudi v gibanju Znanost mladini, kjer dosegajo lepe rezultate. Ime Boruta Mozetiča je tesno povezano s Škocjanskim zatokom, saj si že nekaj let z vizionarsko vztrajnostjo prizadeva za njegovo učinkovito zaščito. Kljub vsem mogočim oviram, ki mu jih na tej poti postavljajo razni lobiji in pomanjkljiva naravovarstvena zakonodaja, zagnano vztraja kot koordinator projekta Ohranitev in renaturacija Škocjanskega zatoka in vzbuja upanje, da se bo že odpisani zatok le ohranil. Iztok Geister je eden najbolj plodnih slovenskih naravovarstvenih publicistov, ki je pred kratkim zaključil tudi dolgoletni projekt kartiranja slovenske ornitofavne in ga strnil v Slovenski ornitološki atlas. Nedavno tega je objavil tudi zbirko svojih esejev Zgovori narave. Njegova kritična misel in poetična navdihnenost sta marsikomu odprla oči in odstrnila tenčico tisočerihi skrivnosti matere Narave.

Formalnemu delu srečanja je sledilo izredno zanimivo predavanje prof. dr. Toneta Wrabra, ki je spregovoril o vrstah čapljevcev iz rodu *Erodium*, ki so sorodniki krvomočnic. Solinarji so plodiče te, domači stroki tedaj neznane, rastline uporabljali kot priročen barometer z imenom "pajeta" - slamica. Ta slamica se je glede na količino vlage v zraku ob različnem vremenu različno upogibala in kazala na vreme. Borut Rubinič je udeležence srečanja popeljal v izraelske puščave in prikazal slikoviti ptičji svet. Popolno nasprotje je bilo predavanje G. Beltram, ki nam je prikazala edinstveni svet mokrišč. Ustavila se je tudi pri Sečoveljskih solinah in pobljže orisala ekološki pomen teh ekosistemov. Naslednjega dne so se udeleženci srečanja odpravili na izlet po zgornjem toku Dragonje.

Janja Kogovšek

MEDNARODNI SIMPOZIJ "KARST WATERS AND ENVIRONMENTAL IMPACTS"

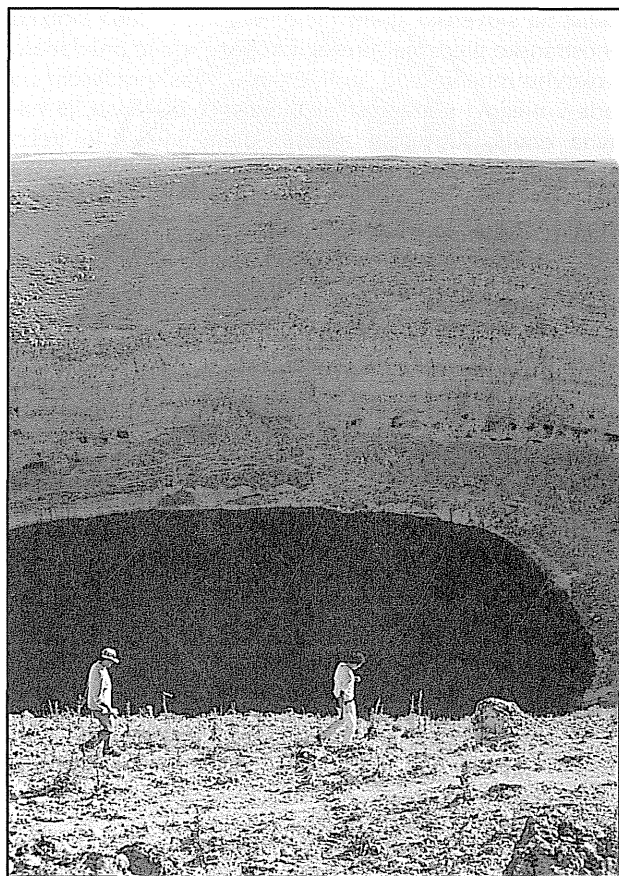
V času od 10. do 20. septembra 1995 sem se udeležila mednarodnega simpozija Karst Waters and Environmental Impacts v kraju Beldibi pri Antalyi v Turčiji. Simpozij so podprla mednarodna združenja:

International Association of Hydrogeologist (IAH), International Association of Hydrological Sciences (IAHS), International Atomic Energy Agency (IAEA), UNESCO, United Nations Development Program (UNDP), United Nations Environmental Program (UNEP), United Nations Natural Resources and Environmental Planning and Management Branch (UNNREPMB) in U.S. National Committee for Scientific Hydrology (USNCSH). V organizacijskem in tehnično programskem komiteju pa so sodelovali priznani krasoslovci: M. Bakalowicz, W. Back, B. Beck, D. Ford, J. Gunn, S. Smart, H. Zojer in drugi. Simpozij je trajal pet dni. Prvi dan so bili po otvoritvi simpozija uvodni govori na temo simpozija, kjer so sodelovali priznani strokovnjaki s področja krasa in kraških voda s celega sveta: prof. Gültekin Günay iz Turčije, kot vodja in organizator simpozija, A. Ivan Johnson in John Moore iz Združenih držav Amerike, prof. Yuan Daoxian iz Kitajske, prof. Heinz Hötzl iz Nemčije, dr. Y. Yurtsever iz Avstrije in prof. Biondić iz Hrvatske. V naslednjih štirih dnevih se je zvrstilo prek 40 predavanj; vzporedno je bilo predstavljenih več kot 60 posterjev. Vseh udeležencev simpozija je bilo 154 iz 36 držav, in sicer: Alžirije, Avstralije, Avstrije, Azerbejdžana, Belgije, Bolgarije, Kanade, Hrvaške, Cipra, Egipta, Francije, Nemčije, Grčije, Madžarske, Irana, Irske, Izraela, Italije, Jordanije, Malte, Kitajske, Poljske, Romunije, Rusije, Slovaške, Slovenije, Južne Afrike, Španije, Švice, Tunizije, Turčije, Turkmenistana, Ukrajine, Združenega kraljestva, Združenih držav Amerike, Uzbekistana in Srbije.

Predavanja so bila razvrščena v več skupin, in sicer: vplivi na okolje in inženiring, raziskovalne metode, sledilne metode, hidrokemija, naravni izotopi v krasu, transportni procesi v krasu, modeliranje, kraška morfologija in paleookolje, regionalni kraški sistemi, kontrola onesnaževanja in zaščita kraških voda.

Poleg zanimivih rezultatov laboratorijskih raziskav, tako kinetike raztapljanja karbonatnih kamnin kot pretakanja voda in iskanja ustreznih modelov, so bile predstavljene tudi raziskave kraških terenov glede na zagotavljanje zadostnih količin kot tudi dobre kvalitete kraške vode kot vira pitne vode na različnih koncih našega planeta. Tako smo se seznanili tudi z najnovejšimi raziskavami na območju Sredozemlja, in sicer v Bolgariji, Hrvaški, Grčiji, Italiji in najboljširneje v Turčiji.

Predstavljene so bile tudi raziskave na slovenskem krasu. J. Urbanc, J. Pezdič in A. Juren so nazorno prikazali zadrževalne čase baznega toka Divjega jezera, Podroteje, Vipave in HUBLJA, kraških izvirov na obrobju Trnovsko-Banjške planote v Sloveniji. Rezultate večletnih raziskav prenosa onesnaženja s površja skozi 100 m debele apnenice v Postojnsko jamo je predstavila Janja Kogovšek. B. Reichert, H. Hötzl in P. Trimborn so podali mehanizem transporta v vadozni coni nad Črno jamo kot rezultat enega dela raziskav v okviru mednarodnega projekta 7. SWT (7. Symposium on Water Tracing), ki ga

Slika 1: Primer udorne vrtače, ki se je udrla maja 1995.
Fig. 1: An example of collapsed doline having water at the bottom.

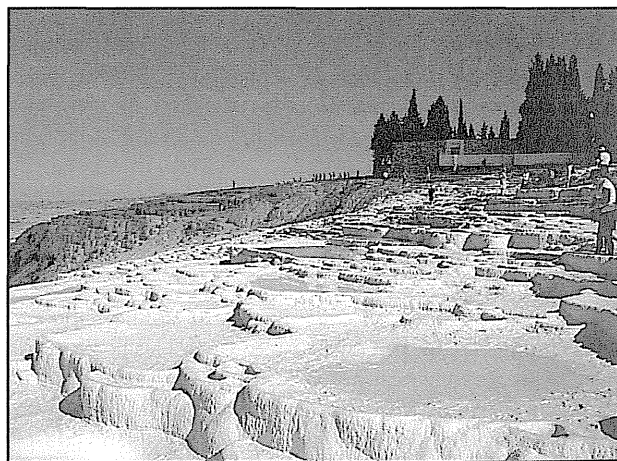
vodi Slovenija, koordinator projekta pa je Inštitut za raziskovanje krasa ZRC SAZU. V projektu, ki teče že tretje leto sodeluje še sedem slovenskih raziskovalnih inštitucij, poleg štirih avstrijskih in treh nemških raziskovalnih ustanov. Slovenski kras je bil tako primerno predstavljen.

V času simpozija je bilo tudi več sestankov za mednarodne projekte. Tako sem se udeležila 12. zaključnega sestanka projekta EU COST 65 kot predstavnica Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU, saj smo v projektu aktivno sodelovali. Predstavljen je bil tudi poster rezultatov projekta kot tudi oralna predstavitev. Rezultati projekta bodo v kratkem natisnjeni v skupni publikaciji EU, kjer so vključene tudi slovenske raziskave primorskega krasa. Pomembna točka sestanka je bil tudi predlog za nov projekt pri EU, predlagani temi pa sta mediteranski kras ter ranljivost in karta tveganja za zaščito kraških vodonosnikov. Načrtujemo, da bomo sodelovali tudi v novem projektu.

Drugi tak sestanek pa je bil za projekt IGCP 379 pri UNESCO z naslovom Karst processes and the carbon cycle, za katerega smo se že prej prijavili. Projekt je nov

in ga vodi prof. Daoxian iz Kitajske. Glavna tema sestanka pa sta bila metodologija dela v prihodnosti, predvsem v smislu primerljivosti rezultatov s celega sveta in sam načrt dela.

Po zaključku simpozija sem se udeležila terenskega seminarja o krasu Turčije, kjer smo si ogledali bližnja kraška območja z velikimi kraškimi izviri, problemi onesnaževanja kot tudi z značilnostmi kraških površinskih oblik z lepo razvitimi žlebiči, kot jih srečamo na našem krasu. Na Anatolski planoti so nas seznanili z ogromnimi udornimi vrtačami (sl. 1), z vodo ali brez nje, ki bi jih po velikosti lahko primerjali z udornicami pri nas. Območje je še vedno aktivno, saj smo si ogledali celo en primer udorne vrtače, ki se je udrla maja 1995. Ogleda vredne so tudi Pamukkale, bele tvorbe travertina, ki se izloča iz termalne vode bližnjih izvirov (sl. 2). Pamukkale, v slovenskem prevodu bombažni grad (pamuk-bombaž, kale-grad), so turistično zelo obiskane. Žal je zaradi nenačrtne izrabe in zaradi številnih vrtin ob hitro rastočih hotelih pretok vode tako upadel, da prihaja do recentnega odlaganja travertina le na manjšem delu celotnega območja. Poleg tega pa uničuje Pamukkale še močno onesnaževanje iz hotelov, ki so zgrajeni tik nad pregradami travertina. V zadnjih letih so začeli raziskovati vpliv na odlaganje travertina in negativne posledice velikega števila vrtin kot tudi onesnaževanje, vse z namenom, da bi zaščitili in ohranili ta naravni spomenik.

Slika 2: Pamukkale - naravna dediščina, ki jo ogroža nesmotna izraba vode in prostora. V zadnjih letih pa že tečejo raziskave za njihovo zavarovanje.
Fig. 2: Pamukkale - natural heritage threatened by unsuitable water and space use. The researches to protect it are undertaken in the last years.